

УТВЪРЖДАВАМ,
МИНКА ГОСПОДИНОВА
ДИРЕКТОР НА ФСТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

ПРОГРАМА

ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО,
ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО
ОБРАЗОВАНИЕ

2022/2023 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Съгласно чл. 15, ал. 4 на *Наредба № 13 от 21. 09. 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование*, настоящата програма е институционалната политика за подкрепа и осъществяване на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование във ФСГ „Васил Левски“, гр.Добрич.

Съгласно раздел V от Правилника за дейността на училището, програмата се изготвя за период от една учебна година.

Пред училищната общност стои предизвикателството да създадем условия учениците да се чувстват част от общество, което намира своето достойно място в Европа и света.

Водещи цели:

- Формиране на духовна и гражданска идентичност у съвременния човек и повишаване на компетентностите и мотивация за поемане на гражданска отговорност.
- Ориентиране на обучението към креативно мислене и самостоятелност, решаване на проблеми и формиране на практически умения за развитие на личността.

1. ПОДЦЕЛИ:

Целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са:

1. Изграждане на автономна и активна личност, която:

- а) разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;
- б) познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глоболизиращия се свят;
- в) зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;
- г) осъзнава и цени своята културна идентичност;
- д) взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- е) изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- ж) взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;
- з) носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;
- и) подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
- й) познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
- к) познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;
- л) умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства;

2. Функциониране на образователната институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:

- а) възпитава в демократичните ценности;
- б) насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;

в) утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;

г) изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;

д) създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

- Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимно свързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.

- **Гражданското образование** е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

- **Здравното образование** е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.

- **Екологичното образование** е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.

- **Интеркултурното образование** е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда

II. ПОДХОДИ, НАЧИНИ И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Час на класа

Съобразно стратегическите цели и специфичните особености на училищната общност във ФСГ „Васил Левски” гр. Добрич, приоритетните тематични области за училището се включват в плановете за часа на класа, подготвени от класните ръководители.

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в **часа на класа** освен чрез обучение за придобиване на компетентностите да се осъществяват чрез занимания, дейности и проекти по тематични области:

1. Патриотичното възпитание и изграждането на национално самочувствие;
2. Толерантност и интеркултурен диалог;
3. Финансова и правна грамотност, в т.ч. избор на първо работно място;
4. Военното обучение и защитата на родината;
5. Безопасността и движението по пътищата;
6. Защита на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
7. Превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
8. Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
9. Превенция и противодействие на корупцията;
10. Опазване на околната среда и изграждане на навици за лична и обществена здравословна среда и хигиена.

2. Групи за занимания по интереси

Реализирането на задачите, които поставя настоящата програма намира място и в часовете за занимания по интереси. В тематичните разпределения на учителите – класни ръководители да се включат теми от гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование. Проблемите да бъдат съобразени с възрастовите особености на учениците и мултикултурната среда на училищната общност:

VIII – IX класове

Заниманията да се насочат към дейности и информация, поднесена по достъпен начин, за преодоляване на етническите различия, толерантност към личността. Патриотично възпитание

Здравни и екологични беседи и практически занимания.

X – XII класове

Дейностите да се дефинират като послание за осъзнаване на културни идентичности, патриотизмът като част от гражданското съзнание и изграждане на национално самочувствие.

Превенции на насилието и агресията и мирно решаване на конфликти.

Да се използват възможностите на организацията на учебния ден за спортни мероприятия, игри, състезания и др.

III. ДЕЙНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА КОМПЕТЕНТНОСТИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ И ОБМЕН НА ДОБРИ ПРАКТИКИ

- Методическите обединения да продължат интензивна работа за утвърждаването им като центрове за повишаване квалификацията на педагогическите специалисти.

- В институционалния план за квалификация на педагогическите специалисти да се включат теми и споделяне на добри практики, провеждане на открити уроци и различни по формат практически занятия. Целите на дейностите, организирани от методическите обединения да са насочени приоритетно към повишаване компетентностите на педагогическите специалисти в областите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

- Да се планират дейности за съвместна работа между методическите обединения, с цел споделяне на добри практики, иновационни решения и индикатори за отчитане на резултати от обучението на учениците.

IV. СЪЗДАВАНЕ И СЪБИРАНЕ НА УЧЕБНИ РЕСУРСИ

- Да се изгради комисия от преподаватели, която да направи преглед на учебните кабинети в училище и изготви предложения за актуализирането им и обогатяване на съдържанието на нагледните материали, учебните пособия и техника в тях.

- Изготвянето на портфолио по отделните учебни дисциплини, за учители и ученици, да се утвърди като практика в работата на педагогическите специалисти.

- Учениците да се включват в изработването на постери, нагледни материали и учебни помагала, като им се възлагат задачи - индивидуални и за работа в екип.

- Кандидатстване за участие в европейски, национални и регионални програми, осигуряващи обогатяване на физическата среда с учебни материали и помагала.

- Използване на работата по класни проекти за обогатяване на физическата среда в училище.

V. ДЕЙНОСТИ НА УЧЕНИЧЕСКОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ

- Да се запази и продължи създадената организация за ученическо самоуправление в училищната общност.
- Дейността на ученическите съвети да се насочи към провеждане на мероприятия, подкрепящи повишаване компетентностите на учениците в областите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.
- Темите в занимания по интереси, ако има сформирани такива, да се насочат за привличане на голям брой участници, съобразени с техните интереси.
- Организиране и провеждане на кампании по различни здравни, граждански, екологични и интеркултурни проблеми.
- Участие на ученическия съвет в работата на педагогическия съвет, провеждане „Дни на отворените врати”, на ученическото самоуправление, - „Мениджър за един ден” и др.

Институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование включват и подкрепа на инициативността и участието на учениците чрез подходящи за възрастта им демократични практики като:

1. Участие в различни форми на ученическото самоуправление и представителство;
2. Организиране на доброволчески дейности в и извън училище;
3. Поддържане на училищни медии с активното участие на учениците (вестници и интернет страници и др.)
4. Организиране на училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;
5. Организиране на училищни празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;
6. Организиране на обучения на връстници от връстници;
7. Развиване на младежкото лидерство;
8. Участие в клубове и неформални групи по интереси;
9. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
10. Въвеждане на практиката на ученици-наставници за превенция на конфликти, отпадане от училище и др.;
11. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот;
12. Насърчаване на информалното учене на територията на училището за научаване чрез правене извън часовете за формално образование и неформално обучение.

VI. РИТУАЛИЗАЦИЯ НА УЧИЛИЩНИЯ ЖИВОТ

Институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са насочени към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности.

Неизменна част от институционалните политики за подкрепа са:

1. **Определянето на училищни ритуали, свързани с:**
 - а) Откриването и закриването на учебната година;
 - б) Официалното раздаване на дипломи за средно образование;
 - в) Награждаване на отличили се ученици и учители;
 - г) Поддържането на училищен кът и съхраняването на училищното знаме;
 - д) Честването на националния празник, официалните празници, дните на национални герои и Будители, празника на училището;

е) Изпращане на завършилите зрелостници;
ж) Традиционни срещи на бивши възпитаници на училището;
з) Училището участва в организираните от общината културни празници на града, чествания на бележити дати, свързани с исторически личности и събития, национални и регионални празници.

2. Въвеждане на:

- а) Училищна униформа и/или знаци и символи;
- б) Училищен химн.

3. Възпитаване в трайни навици за отдаване на почит и израз на национално самосъзнание чрез:

- а) поддържане на барелефа на Апостола в двора на училището и на паметника на Васил Левски в двора на църквата Свети Георги;
- б) изслушване на националния химн в тържествени за държавата и училището моменти;
- в) поддържане на европейския и националния флаг на пилони пред сградата на училището.

VII. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОДКРЕПА НА МУЛТИКУЛТУРНА СРЕДА

Интегрална част от институционалните политики, насочени към гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, е подкрепата за мултикултурната среда.

1. Когато в една и съща възрастова група или в един и същи клас в училище са записани деца, съответно ученици, с различна етническа принадлежност, не се допуска обособяването им в отделни групи, съответно паралелки, въз основа на етническата им принадлежност.

2. Когато на места, определени с държавния или с допълнителния план-прием, са приети за обучение в един и същи клас по един и същи профил или една и съща професия ученици с различна етническа принадлежност, не се допуска обособяването им в паралелки въз основа на етническата им принадлежност.

3. Когато в един и същи клас са записани ученици с еднаква етническа принадлежност, директорът на училището съвместно с РУО и общината предприемат действия за създаване на межкултурни извънучилищни форми за съвместна дейност на учениците от посоченото училище и други училища.

4. Провеждане на мероприятия, свързани с традициите, бита и културата на етносите, битувачи на територията на общината - пролетни празници, дни на етносите в обединена Европа, дискусии в часа на класа на тема „Обединени в различията“

VIII. РАБОТА ПО ПРОЕКТИ.

- Проект „Занимания по интереси“
- Проект „Без свободен час“
- Проект е Twinning
- Програма „Ученически практики“
- Проект „Квалификация на педагогическите специалисти“
- Проект по програма Еразъм +
- Други

IX. ЕКИП ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА:

1. Директор
2. Заместник-директор
3. Председатели на методически обединения
4. Класните ръководители
5. Председател на обществения съвет
6. Педагогически съветник
7. Председател на УС
8. Медицинско лице

X. НАЧИН НА ОТЧИТАНЕ И ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА.

• НАЧИН НА ОТЧИТАНЕ:

провеждане на анкети; интервю;
родителски срещи;
отзиви в социалната мрежа и сред обществеността.

• ИНДИКАТОРИ:

Брой участници в мероприятията;
Резултати от олимпиади, състезания и конкурси;
Награди и отличия;
Успеваемост, мотивация за учене, ограничаване дела на отпадналите от училище; Намаляване училищния тормоз и агресията.

XI. РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

(А) Възпитаване на отговорност и гражданско поведение чрез:

1. Учебната, извънкласната и извънучилищната дейност.
Срок: през годината
Отг.: класни ръководители
2. Спазване на правилника за дейността на ФСГ „Васил Левски”.
Срок: през годината
Отг.: класни ръководители и пед.съветник
Контрол: Зам.директор
3. Спазване на правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.
Срок: през годината
Отг.: класни ръководители и пед.съветник
Контрол: Зам.директор
4. Изпълнение на дейностите от плана на кл. ръководител с активното участие и на учениците.
Срок: през годината
Отг.: кл. ръководители
5. Изграждане на ученически съвет и техен представител да участва в заседания на Педагогическия съвет при разглеждане на теми свързани с учебно-възпитателния процес, социалното поведение и личностното развитие на учениците. Изработване на план за дейността на ученическото самоуправление.
Срок: октомври 2023 г.
Отг.: педагогически съветник, кл. ръководители

Б) Възпитаване на национално самочувствие и общочовешки ценности и добродетели и продължаване на националните традиции:

1. Честване на всички национални и училищни празници.
Срок: по празничен календар
Отг.: Пед.съветник ; Уч. Съвет
2. Запознаване и спазване на задължителните символи на Република България и българското училище (национално и училищно знаме, държавен химн, герб, език, конституция и др.)
Срок: януари - юни 2023 г.
Отг.: кл. ръководители
3. Да се поддържа традицията на сътрудничество с основните социални фактори - семейство, културни институции, сдружения, фондации, производствени предприятия, други институции и организации, имащи отношение към възпитанието на младите хора.
Срок: през годината
Отг: Пед. съветник

В) Здравно и екологично възпитание:

1. Провеждане на здравни беседи на учениците с медицински лица.
Срок: по плана за ЧК
2. Разглеждане на здравни теми в часа на класа - сексуална култура, наркомания, алкохолизъм, здравословен начин на живот и др.
Срок: по плана за ЧК
Отг.: Кл. ръководители;
3. „Да почистим България за един ден” - включване в националната инициатива.
Срок: 09. 2022 г. 04.2023 г.
Отг.: Кл.ръководители
4. Включване в инициативи, организирани от Община за отбелязване на 22 април - Ден на Земята.
Срок: април 2023 г.
Отг. УС и Кл.ръководители
5. Организиране на лекции за оказване на първа помощ на пострадал при нараняване на меките тъкани; навяхване, изкълчване и счупване на кости; клинична смърт; изкуствено дишане и сърдечен масаж; измръзване и изгаряне.
Срок: по плана за ЧК
Отг. кл. ръководители
6. Организиране на две практически занятия за поведение при бедствия, аварии и катастрофи.
Срок: октомври 2022 г. - юни 2023 г.
Отг.: зам. директор
7. Провеждане на лекции и тренинги за повишаване на социалните знания, умения и обща култура на учениците по въпроси, свързани с психичното здраве.
Срок: януари - юни 2019 г.
Отг. Педагогически съветник
8. Организиране на лекции в ЧК с инспектор от ДПС - РУ МВР на тема: “Противообществени прояви на непълнолетните“.
Срок: февруари 2023 г.
Отг. кл. ръководители

Г) Формиране на гражданско поведение и култура:

1. Избор на ученическите съвети по класове.
Срок: септември 2022 г.
Отг. Кл. ръководители
2. Избор на Ученически съвет на ФСГ „Васил Левски” като орган на Ученическото самоуправление за 2022/ 2023 г.
Срок: октомври 2022 г.
Отг. зам. Директор и педагог. съветник
3. Организиране на обучение на учениците от Ученическите съвети за разработване и изпълнение на младежки проекти.
Срок: през годината
Отг.: зам. Директор и педагог. съветник
4. Подготовка на публичен дебат на тема по социално значим граждански проблем.
Срок: януари 2023 г.
Отг. класни ръководители
5. Провеждане на „Ден на отворените врати” - кампания за представяне на училището.
Срок: май 2023 г.
Отг. Зам.-директор

6. Провеждане на консултации и допълнителна работа с напреднали и изоставащи ученици.

Срок: съгласно график

Отг: Ръководители

Контрол: Зам.директор

7. Да се организира и проведе празникът на художествената самодейност в училище.

Срок: май. 2023 г.

Отг: Кл. ръководители,

Зам.директор

8. Да се разработят проекти, инициирани от учители, ученици, обществен съвет, педагогически съвет по отделни проблеми на гражданското образование. Целта на проектите да бъде практическо извеждане на социални и възпитателни проблеми, характерни за училището, общината и региона, които да дават възможност за участие на учениците в конкретни дейности, съобразно потребностите и интересите им.

Срок: 17.01.2023 г., 14.04.2023 г.,

12.06.2023 г.

Отг: Председател на комисия,

Учителите Контрол: Зам.директор

Настоящата програма е приета на заседание на ПС, протокол №09.2022 год. и утвърдена със заповед №РД09.2022 год.

ПРАЗНИЧЕН КАЛЕНДАР:

№	Дейности	Срок	Отговорник
1.	Тържествено откриване на новата учебна година	15.09.2022 г.	Учители и ръководство
2.	Ден на независимостта на Република България - национален празник.	22.09.2022 г.	С. Томов
3.	Ден на народните будители.	01.11.2022 г.	Учителите от МО на ОНГО и БЕЛ
4.	16 ноември - Ден на толерантността	16.11.2022 г.	Учителите от МО на ОНГО и БЕЛ
5.	10 декември - Ден на човешките права	10.12.2022 г.	Учителите от МО на ОНГО и БЕЛ
6.	Коледни тържества	20.12.2022 г.	ПС, УС и класни ръководители
7.	19 февруари - почитане паметта на Васил Левски - градски митинг.	18/19.02.2023 г.	Учителите от МО на ОНГО и БЕЛ
8.	Трети март - Ден на освобождението на България - Национален празник	03.03.2023 г.	Класни ръководители и учителите от МО на ОНГО и БЕЛ
9.	Посрещане на първа пролет .	22.03.2023 г.	Учителите по из. изкуство и технологии и предприемачество и ПС
10.	22 март - световен ден на водите	22.03.2023 г.	Учители по география биология и химия
11.	- „Природата се възражда - възражда се и духът” - пролетни празници в културата и битата на етносите. -Традиционни и тематични празници и тържества	Май 2023 г.	Класни ръководители
12.	22 април -Ден на земята	21.04.2023 г.	Учители по география биология и химия
13.	9 май - Ден на обединена Европа	09.05.2023 г.	Учителите от МО на ОНГО, ПС и УП
14.	Празник на училището	11.05.2023 г.	Учителите и кл. р-ли
15.	Изпращане на Випуск – 2019-2020	15.05.2020 г.	Учителите и кл. р-ли
16.	Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост	24.05.2023 г.	Учителите по БЕЛ и обществени науки
17.	Абитуриентски бал	24. 05. 2023 г.	Кл.ръководители на XII клас
18.	Първи юни - международен ден за защита на детето.	01.06.2023 г.	Учителите и кл. р-ли
19.	Ден на Ботев и на загиналите за освобождението на България.	02.06.2023 г.	Учителите от МО на ОНГО и БЕЛ

	„Сребърна”(Национален конкурс по екология и опазване на околната среда „Сребърна - 2017”. Международен конкурс за рисунка, есе, стихотворение и разказ „Земята наш дом”		ИИ и БЕЛ
21.	Екскурзии с учебна цел	През годината	Класни ръководители
	Участие в олимпиади, изложби, спортни състезания, конкурси, посещения на театрални постановки, концерти, общински тържества.	През годината	Учителите и кл. р-ли
22.	Тържествено закриване на учебната година VIII - XI клас	30.06.2023 год.	Директора и класните ръководители